

UNIVERSITETET I OSLO

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Fasit for midtveisprøve i: FYS1000, vår 2010

Eksamensdag: 25. Mars 2010

Tid: 15:00-17:00 (2 timer)

Følgende er oppgitt:

Tyngdeakselerasjonen: $g = 9.8 \text{ m/s}^2$

Permittiviteten i vacuum: $\epsilon_0 = 8.854 \cdot 10^{-12} \text{ C}^2/(\text{N} \cdot \text{m}^2)$, $\frac{1}{4\pi\epsilon_0} = 8.988 \cdot 10^9 \text{ Nm}^2/\text{C}^2$

Coulombs lov: $\vec{F} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{q_1 q_2}{r^2} \frac{\vec{r}}{r}$

Bernoullis ligning: $p + \rho gh + \frac{1}{2}\rho v^2 = \text{konstant}$.

Oppgave 1

a) Joule: $J = \text{N m} = \text{kg (m/s}^2) \text{ m} = \text{kg m}^2/\text{s}^2$. Svar: D

b) Fart er ikke en vektor. Svar: C

c) fart $v = |\vec{v}| = \sqrt{2.0^2 + (-1.0)^2 + (0.5)^2} \approx 2.3 \text{ [m/s]}$. Svar: A

d) Elektrisk feltstyrke er en vektor. Svar: C

e) $\vec{v} = \frac{d\vec{r}}{dt} = 4\frac{\text{m}}{\text{s}}\vec{e}_x$. Svar: B.

Oppgave 2

a) Mekanisk energi er bevart: $mgh_0 = \frac{1}{2}mv_A^2 \implies v_A^2 = 2gh_0 \implies v_A = \sqrt{2 \cdot 9.8 \cdot 10.0} \text{ m/s} = 14 \text{ m/s}$. Svar: D

b) $v_A = v_0 + g \cdot t \implies t = \frac{v_A}{g} = 1.43 \text{ s}$. Eventuelt: $-h_0 = -\frac{1}{2}gt^2 \implies t = \sqrt{2h_0/g} = 1.43 \text{ s}$.
Svar: A

c) Mekanisk energi er bevart: $mgh_0 + \frac{1}{2}mv_{0B}^2 = \frac{1}{2}mv_B^2 \implies v_B^2 = v_{0B}^2 + 2gh_0 \implies v_B = \sqrt{v_{0B}^2 + 2gh_0} = \sqrt{(12.0)^2 + 2 \cdot 9.8 \cdot 10.0} \text{ m/s} = 18.4 \text{ m/s}$. Svar: D

$$d) -h_0 = v_{B0y}t_B - \frac{1}{2}gt_B^2 \implies \frac{1}{2}gt_B^2 - v_{B0y}t_B - h_0 = 0 \implies t_B = \frac{v_{B0y} \pm \sqrt{v_{B0y}^2 + 4 \cdot \frac{1}{2}gh_0}}{g}.$$

$$v_{B0y} = -12\text{m/s} \cdot \cos 30^\circ = -10.39 \text{ m/s}. t_B = \frac{-10.39 + \sqrt{10.39^2 + 4 \cdot \frac{1}{2} \cdot 9.8 \cdot 10.0}}{9.8} \text{ s} = 0.719\text{s}. \text{ Svar: C}$$

e) Mekanisk energi er bevart da kollisjonen er elastisk. Kula har hele tiden en konstant hastighetskomponent i x -retningen, $v_{Bx} = v_{B0} \sin 30^\circ$. $mgh_0 + \frac{1}{2}mv_{B0}^2 = mgh_B + \frac{1}{2}mv_{Bx}^2 \implies h_B = h_0 + \frac{1}{2g}(v_{B0}^2 - v_{Bx}^2) = h_0 + \frac{1}{2g}v_{B0}^2(1 - \sin^2 30^\circ) = 15.5 \text{ m}$. Svar: D

Oppgave 3

a) Kontinuitetsligningen: $v_1A_1 = v_2A_2 \implies v_2 = v_1 \frac{A_1}{A_2} = v_1 \frac{\pi \cdot 2.0^2}{\pi \cdot 0.75^2} = 7.1 \cdot v_1$. Svar: E

b) Bernoulli (1 og 2 er på samme høyde) : $p_1 + \frac{1}{2}\rho v_1^2 = p_2 + \frac{1}{2}\rho v_2^2 \implies \Delta p = p_1 - p_2 = \frac{1}{2}\rho(v_2^2 - v_1^2) = \frac{1}{2}\rho v_1^2(7.1^2 - 1) = \frac{1}{2}1.2 \cdot (2.0)^2 \cdot 49.5679 = 119 \text{ Pa}$. Svar: D

c) $p_1 = p_2 + \rho_v gh \implies \Delta p = p_1 - p_2 = \rho_v gh \implies h = \frac{\Delta p}{\rho_v g} = \frac{300}{1000 \cdot 9.8} \text{ m} = 0.031 \text{ m}$. Svar: B

Oppgave 4

En transversal bølge på en streng er beskrevet ved

$$y(x, t) = 5\text{m} \cdot \cos\left(\frac{2.0}{\text{s}}t - \frac{6.2}{\text{m}}x\right)$$

der $y(x, t)$ beskriver strengens y -komponent. m og s står for henholdsvis meter og sekund.

a) $\lambda = \frac{2\pi}{k} = \frac{2\pi}{6.2} \text{ m} \approx 1.0\text{m}$. Svar: B

b) $v = \frac{\omega}{k} = \frac{2.0}{6.2} \text{ m/s} = 0.32\text{m/s}$. Svar: B

c) Svingeligning: $\frac{d^2y}{dt^2} = -\omega^2 y \implies a_y(x, t) = -\omega^2 y(x, t) \implies a_y(0, 0) = -(2.0)^2 y(0, 0) = -4.0 \cdot 5.0\text{m/s}^2 = -20\text{m/s}^2$. Svar: A

Oppgave 5

a) $|\vec{F}_{21}| = \left| \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \frac{q_1 q_2}{r_{12}^2} \right| = 8.988 \cdot 10^9 \cdot \frac{2 \cdot 10^{-12}}{0.02^2} \text{ N} = 45\text{N}$. Svar: D

b) $F_{3y} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{q_3q_1}{r_{31}^2} \cos\theta + \frac{q_3q_2}{r_{32}^2} \cos\theta \right)$, hvor $\tan\theta = 0.5 \implies \cos\theta = 0.894$. Dette betyr $F_{3y} = 8.988 \cdot 10^9 \left(\frac{3 \cdot 10^{-12}}{0.01^2 + 0.02^2} + \frac{6 \cdot 10^{-12}}{0.01^2 + 0.02^2} \right) \cdot 0.894 \approx 145\text{N}$. Svar: E

c) $U = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{q_1}{r_1} + \frac{q_2}{r_2} + \frac{q_3}{r_3} \right) = 8.988 \cdot 10^9 \left(\frac{1 \cdot 10^{-6}}{\sqrt{0.01^2 + 0.01^2}} + \frac{2 \cdot 10^{-6}}{\sqrt{0.01^2 + 0.01^2}} + \frac{3 \cdot 10^{-6}}{0.01} \right) \text{V} = 4.6 \cdot 10^6 \text{V}$.
Svar: D

d) Vi kan beregne energien som skal til for å sette sammen ansamlingen ved å flytte inn en og en ladning. Flytting av q_1 fra ∞ og inn koster ikke noe energi da de andre ladningene er i uendeligheten. Så flyttes q_2 . Det koster q_2U_{12} . Deretter kommer q_3 . Det koster energi: $q_3U_{13} + q_3U_{23}$.

$$E = q_2U_{12} + q_3U_{13} + q_3U_{23} = \frac{1}{4\pi\epsilon_0} \left(\frac{q_2q_1}{r_{12}} + \frac{q_3q_1}{r_{13}} + \frac{q_3q_2}{r_{23}} \right) = 8.988 \cdot 10^9 \left(\frac{2 \cdot 10^{-12}}{0.02} + \frac{3 \cdot 10^{-12}}{\sqrt{0.01^2 + 0.02^2}} + \frac{6 \cdot 10^{-12}}{\sqrt{0.01^2 + 0.02^2}} \right) \text{J} = 4.516\text{J} \approx 4.5\text{J}$$
. Svar: A